

Pm om Årjängs kommun och brandkåren. Skrivet 2012 av Bo Danielsson

Tidigare Silbodals församling/kommun.

Dåliga vägar och kommunikationer är något som historiskt kännetecknar denna del av Värmland. 1868 invigdes Dalslands kanal vilket öppnade för vattentransporter, gods- och passagerartrafik, med för ändmålet byggda fartyg kom först igång 1895. Tillgång till "hamn" och läget i norra delen av Västra Silen gjorde att Årjäng började växa. Samma gällde för samtliga orter där ångbåtar kunde lägga till.

14 juli 1907 togs frågan om behovet (regelverk för bebyggelse mm) av bildandet av Municipalsamhälle upp. Den 5 april avslog kommunalstämman ärendet med motiveringen att ingen hade krävt bildandet av municipalsamhälle. Den 27 augusti 1911 avslogs en begäran om medel till karta över delar av Högerud och Årjäng som bör ingå i ett municipalsamhälle. Motivering: Bortkastade pengar.

17 augusti 1913 upprepas förslag och beslut från 1911. Den 29 maj 1914 har stämman tagit del av paragraf 6 Konungens befallningshavare i Värmlands län utslag angående tillämpningen inom Årjängs samhälle av hälsovårdsstadgans bestämmelser jämte besvärshänvisning. Tydligen började det nu ställas krav på Årjäng.

Den 16 november 1924 Gick man till verket under galgen och förrättade de val av befattningar som krävs i ett municipalsamhälle (*Hemmanen Årjäng, Högerud och Prästgården ingår enligt karta och benämningen är Årjängs municipalsamhälle*).

Den 20 december 1931 diskuterar kommunfullmäktige svar på lämnad begäran om att få bilda köping. Avstyrkan med motiveringen lågt invånarantal. Den 26 augusti 1939 hade frågan behandlats, stötts och blötts och beslöt kommunfullmäktige godta de ändringar och krav som framförts så förslaget om bildandet av köping skulle träda i kraft den 1 januari 1941 (Stora festligheter och svinkallt, nyårsnatten 1940-1941).

Brandkåren.

Första organiserade kåren skall ha bildats 1928 enligt uppgift i skrivelse som i dag inte går att återfinna. Dessförinnan fanns viss utrustning i form av handspruta, slang, hinkar, spadar, yxor mm. samlat i ett skjul (Spruthuset) vid kägelbanan. Larm genom bud, blåsning i horn och kyrkklockor.

7 juni 1929 är första tillgängliga protokollet från Årjängs Frivilliga Brandkår daterat, fört under sammanträde på Karl den XII:s källare.

Paragraf 1 "Samhället frambar genom kommunalnämndens ordförande Herr E. Trell ett varmt tack till brandkåren för det arbete den nedlagt vid de två brandtillfällena under året, den första branden i Handl. D. Hanssons lagerhus och nu senast i Målare Engströms verkstad".

Paragraf 2. "Ordf. Trell anhöll att kåren måtte entlediga honom från hans ställning som ordförande inom brandkåren. Som skäl för sin avsägelse framhöll Herr Trell att han, i egenskap av kommunalnämndens ordförande, kan stödja kåren i dess arbete. Han betonade därjämte att kåren inom sig utsåg ordförande och sekreterare.

Kåren beviljade Herr Trells avsägelse och frambar sitt tack till honom för det stora intresse han visat och det arbete han nedlagt till kårens bästa. Hans förslag angående val av en ordf. och sekreterare antogs, med den ändringen att jämte ordf. utsågs en vice ordf. samt att sekreterarsysslan på tvenne personer, och valdes till ordf. Herr B. Forsbring med brandchef Herr Renström som vice ordf. Skreterarsysslan uppdrogs åt lärare G. Olsson och handelsföreståndare J: Sundelöf".

Övriga paragrafer, behandlande avståndsbedömning för slangars räckvidd – karta som hjälpmedel. Säkerställa att personalen vid lokstallar har kännedom om att ge signal med "lokvisla" i händelse av brand. Kårens brandsegel ansågs för litet. Kyrkans brandspruta skulle kontrolleras. Inköp av 6 st. lämpliga oljerockar som skydd för släckningsmanskaper så egna persedlar skyddas. Sekreteraren får uppdraget att göra en lista på kläder och dylikt som förstördes vid senaste branden.

"Till ordinarie brandmän valdes Herr David Reinholdson och Arne Skogström, samt uteslöts Sture Persson som visat föga intresse för kåren. Ordförande utsågs att förhöra sig med snickare Nordström, plåtslagare Hedin och Johan Larsson huruvida dessa ville såsom ordinarie brandmän ingå i kåren".

Styrelsen fick uppdraget att snarast möjligt inkomma med kostnadsförslag å alarmapparat (siren) samt undersöka var i samhället dessa sirener lämpligast borde placeras.

Sekreterare Gottfrid Olsson. "Frånvarande voro N. Nilsson, K. Flink och Sölve Bergström". Att justera dagens protokoll valdes Herr David Reinholdson och Nils Johansson.

25 april 1930. Förslag till brandordning granskas. Beslut om att uppsätta brandskåp på Melker Fredrikssons fastighet vid torget.

28 april 1931 (?). Begäran om nytt spruthus föreslås 3,5x5 meter, bör ligga i nivå med vägen.

18 januari 1932, beslut om att skicka räkning till Silleruds kommun gällande kostnader i samband med uttryckning till Ålderdomshemmet. "För bilskjuts jämte ditforsling av motorspruta enligt bifogade räkningar 43.- kronor. Till 9:o brandmän med vardera 4:- (36 kronor). Till Årjängs municipalsamhälle för hyra av spruta mm. 20:- kronor.

Brandkåren, protokoll 5 mars 1932.

Paragraf 3: Brandstyrelsen beslöt att förelägga municipalstämman förslag till kompletteringar av samhällets brand och livräddningsredskap enligt paragraf 16 i brandordningen samt att anslå medel härför.

2 st. Brandsegel 5x6 m.

2 st. Gasmasker.

1 st. Siren för tryckluft

1 st. Brandlur.

2 st. Brandstega, hopfällbara.

17st. Överdragskockar för brandkåren.

1 st. slangkärra för 400 m. slang.
1 st. Strålrör reglerbart.
1 st. Slangkopplingsrör under Åmål – Årjängs järnväg.
200 st. Anslagstavlor för uppsättande i varje fastighet.

Kostnad enligt offerter kronor 1061:20.

7 april 1932. Ny brandchef Herr G. A. Lindström deltar för första gången. Förslag till kontrakt om medlemskap i Årjängs Municipalsamhälles frivilliga brandkår den s.k. Elitkåren diskuterades.

3 maj 1932, 22 personer tecknar avtal om att ingå i Årjängs frivilliga brandkår, så kallad elitkår.

29 juni 1932. Paragraf 3, kritik för uttryckningar till för långt avlägsna platser med motorsprutan. Uttalade sig för att brandkåren i sådana fall rycka ut med handsprutan. Frågan skulle hänskjutas till municipalstämman för yttrande och beslut.

Paragraf 6. Kommitté utsågs som fick uppgiften att lösa frågan och komma med förslag till ny brandstation.

1 februari 1933. Nämns Nils Erik Trell som brandchef. Utses först 18 februari av brandstyrelsen, efter att A Lindström entledigats från tjänsten på grund av bristande engagemang och intresse.

26 sept. 1933 paragraf 3. Brandkåren kräver bättre lokal som ersättning för nuvarande "Sprutbod". Föreslår lokal i källaren på Palladiumbiografen. Ärendet remitteras till municipalstämman för beslut.

23 nov. 1933 paragraf 2. På grund av brandchef N. E. Trells avflyttning utses G. Nordström till ny brandchef på ett år.

17 mars. 1934. Paragraf 6. Beslut om att underhandla med Gunnar Danielsson om hyra av källarlocal i Palladiumbiografen till en maximal årshyra av 200 kronor.

1939 en slangrulle 22.75 kronor. Sotningsväsendet, diskuteras, ventileras. Sotningsväsendet het fråga under många år – alltid.

1942 föreläggande om tillsättande av brandchef och vice brandchef. Beslut om arvode till brandchef med 300 kronor per år och till vice 20 kronor per dag som han tjänstgör för brandchefen.

12 mars 1943. G W Nordström utses till brandchef och John Sundelöf till vice brandchef

1949 Ny brandbil på plats.

1949 Jag kommer med i brandkåren efter förfrågan av Nordström. Medverkade vid en brand i AGA-gaslager i Tranbergs rörfirma Sillegårdsedsvägen. Tillsammans med en kamrat fraktade jag ut gastuberna i säkerhet, många flydde på grund av explosionsrisken, den var inte så stor för vi kom dit i ett tidigt skede så tuberna hade inte blivit varma. Första kontakten med brandförsvaret och det ledde till medlemskap.

Nu var kallgarage av masonit byggt, som brandstation, på nuvarande parkering mitt emot Palladium. Plats för två bilar, motorsprutor och vår personliga utrustning. Ingen värm utan vintertid kopplades kamflänsrör med el- patroner in och placerades under bilarna, så det skulle gå att starta i kylan.

Materieförvaltare Axel Trell. Årsarvode 200 kronor 1951. I styrelsen: Artur Larsson ordf. Folke Forsbacke vice ordf. Paul Nilsson, Albert Luthander, Gustav Larsson, Hugo Einarsson, Albert Andersson och Arvid Danielsson.

1952. Beslut om arvoden till brandmän vid utryckning 1:a timmen 6,55 kronor, följande timmar 4,35 och vid övning kronor 3,95.

1953 Land Rover jeep skaffades

24 mars 1954 Beslut om att inköpa 24 st. overaller á 35 kr st.

1956 Artur Larsson var ordförande i brandstyrelsen och på G-, hjälpte oss att få en del ny utrustning och även grodmansutrustning som inte kunde betraktas som självklart. Orsaken var några incidenter samt att Karl Skoog och jag hade uttalat vårt intresse för verksamheten. Fanns inte så många grodmän i Värmland så det blev uppdrag runt om i länet. Spännande och intressant men också många tråkiga uppdrag i samband med drunkning och olyckor.

1957 Började utbildning till brandchef efter påtryckning från brandchef och ordförande i brandstyrelsen.

1959 blev jag utnämnd till brandchef i Årjängs kommun från och med 1 februari och 28 maj godkänd av länsstyrelsen. Personligen var det min mening att hålla ställningarna till någon annan befattningshavare kunde rekryteras. Min målsättning att ev. fortsätta som brandchef hade förändrats genom att bilverkstaden som jag drev tillsammans med Birger Fredriksson och Arne Fredriksson utvecklades, ytterligare en verkstad köptes och nybygge genomfördes.

1959 flyttade in i nya lokaler byggda för tvättinrättning, bad och brandförsvaret. I kåren 21 brandmän, 6 förmän, 1 chef och 2 vice. En heltäckt Volvo 90 hk. Med 1000 l/min frontpump, 550 liter vatten, utrustning, stegar och plats för 11 man + en Land Rover jeep heltäckt med 180 l vatten, akterpump 1000 l/min, plats för 2 man och stege. 1 motorspruta 600 l/min och 1 motorspruta med 1000 l/min.

1959 Kostnad för brandförsvaret 90 000.- kronor. Första budget. Brandstyrelse utses för åren 1960 – 1963, Agnar Silfors Kyrkåsen, Hugo Einarsson Högerudsvägen, Gustaf Andersson Backa, Paul Nilsson Långelanda, Gustav Larsson Sillegårdsed, och Ragnar Magnusson Backa.

1961 Sundelöf slutar som vice brandchef och Karl Skoog utses till vice brandchef, efterträddes av Sven Tenman 1980?

1964 ny brandbil Volvo, 2500 l vattentank, 2000 l/min frontpump. Båt med kärra.

1968 ytterligare en brandbil med tank 2500 l, frontpump 2000 l/min. och högtryck 60 kg.

1969 trött på att aldrig finna någon ersättare, men övertalas att stå kvar tills kommunsammanslagningen var klar.

1972 Kommunsammanslagning. Sillerud, Holmedal, Blomskog, Karlanda.

1972 en ny övertalning för att få mig stanna till efter nästa kommunsammanslagning.

1974 Kommunsammanslagning. Töcksfors, Östervallskog och Fågelvik. Båda kommunsammanslagningarna var förknippade med massvis av arbete och utspel men vi landade trots allt på fötter tycker jag.

Kjell Lundblad in som materialförvaltare med ansvar för skötsel och funktion från början på deltid, övergick så småningom till heltid. Var kvar under hela min tid i kåren.

En enastående personal under alla år, intresserade och aktiva, alltid med målsättningen att göra det bästa. Kamrater privat med fester för familjen i samband med jul, avgångar mm.

Vår målsättning var att om möjligt få någon av personalen att vidareutbilda sig till brandmästare men det var svårt att få någon att ställa upp. Försök under många år gav så småningom resultat, Roger Jansson, gjorde sin utbildning och tog över chefskapet 1994.

1 augusti 1991 anställdes en kvinna för första gången.

1 januari 1994 anställdes en kvinnlig brandingenjör? Uppmärksammades av press och TV.

Utvecklade ett partnerskap med Feuerwehr Billstedt i Hamburg. Årliga kontakter och besök. Blev utsedd till Hauptbrandmeister i kåren den 25 maj 1990 och förärad med gällande uniformering.

1994 1 januari. Jag slutade som brandchef och hade lyckats få en trogen Årjängsman som ersättare, Roger Jansson, efter fullföljd utbildning. Formellt avsked, från både skola och brandkår, vid festligheter den 15 januari.

Händelser under åren.

- Brand Sundelöf skoaffär, släcktas med högtryck 60 kg. Inga vattenskador.
- Brand på Plan, Tore Einarsson i Huken m fl.
- Brand Monark
- Brand i sågen
- Översvämningar
- Trafikolyckor

- Skogsbränder
- Drunkningar
- Farligt gods
- Regler för friluftsliv/kanoting.
- Med i länets skogsbrandkommitté.
- Tog fram flagga för upplysning om eldningsförbud.
- Störtat flygplan
- Brandkårstävlingar, första i Årjäng den 17 september 1961 efter seger året före.
- Larm om risk för haveri/sattelitlandning i kommunen
- Resa till Portugal, maj 1991, med utrustning och brandbil som överlämnades till brandkåren i Carcavelos efter önskemål från Majlis Johansson som bedrev hjälpverksamhet där.
- Många Tysklandsbesök, Feuerwehr Hamburg - Billstedt.